

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Szakirányú Továbbképzés

Felszámolási és Vagyongfelügyeleti Szakközgazdász Szak

Bűncselekmények a fizetéseképtelenségi eljárásokban

(Criminal Offenses in Insolvency Proceedings)

Belső konzulens: Dr. Zsiga László
c.egyetemi docens

Külső konzulens: Fekete Józsefné dr.
jogász

Készítette: Bartha Péter
levelező tagozat

Intézet: Magyar Agrár -
és Élettudományi Egyetem
Budai Campus

2024

Az utóbbi években megemelkedett a fizetéseképtelenségi eljárások száma. A csődbüncselekmények száma emelkedést mutatott az utóbbi években.

A fizetéseképtelenségi szakértő számos esetben nehézségekbe ütközik a vagyon felkutatása kapcsán. Az adósok gépjárművei gyakran ki vannak vonva a forgalomból, az autók átlagéletkora 20-25 év. A fizetéseképtelenségi szakértő köröztetést nyújt be az illetékes Törvényszék felé, melynek kapcsán a gyakorlatban nem lelhetőek fel a gépjárművek. Amennyiben még elő is kerülne gépjármű, annak elszállítása jelentős költségeket emészt fel, így az adós társaság vagyonát nem növeli. A gépjárművek köröztetése a legtöbb esetben nem jár sikerrel. Sok időbe, energiába kerül, és a fizetéseképtelenségi eljárások időben később zárhatóak emiatt. Gyakorlati munkám során mindössze két ügyben fordult elő, hogy a tárgykörözés eredményre vezetett.

A gyakorlatban előforduló ügyek jelentős részében az adós társaság volt vezető tisztségviselői a szabályosan kézbesített felhívás ellenére irat és vagyon átadási kötelezettségeiket nem teljesítik.

A fizetéseképtelenségi szakértő ilyen esetben kérelmet terjeszt a Törvényszék felé, annak érdekében, hogy az adós társaság volt vezető tisztségviselőjét pénzbírság kiszabásának terhe mellett hívja fel a Cstv.31.§-ában foglalt kötelezettségek teljesítésére. A Cstv. 33. § (1) bekezdése szerint a bíróság az adott gazdálkodó szervezettől a felszámolás kezdő időpontját megelőző évben felvett bevételének 50%-áig vagy – ha a vezető bevétele nem állapítható meg – 2 000 000 forintig terjedő pénzbírsággal sújthatja a gazdálkodó szervezet vezetőjét, aki a 31. §-ban foglalt kötelezettségét elmulasztotta, vagy azt késedelmesen teljesíti, valótlan adatokat közölt, a felszámolóval való együttműködési kötelezettségét nem teljesíti. A bírság akkor is kiszabható, ha a vezető már nem áll az adósnál munkaviszonyban, munkavégzési kötelezettséggel járó egyéb jogviszonyban, tagsági viszonyban, vagy vezetői tisztségviselői (cégvezetői) minősége megszűnt.

A fizetéseképtelenségi szakértőnek könyvelési iratanyag hiányában nincs tudomása az ügyvezetőnek a gazdálkodó szervezettől származó bevételéről, e tényt kérelmében közli a Törvényszékkel. A kérelemnek való helyt adás esetén a Törvényszék általában 100.000-200.000,-Ft. összegben határozza meg a bírság mértékét. Ez az összeg napjainkban elég alacsony összegnek tekinthető, és nem váltja ki a kellő jogi hatást. A jövőben, a Cstv. esetleges módosítása során a jogalkotóknak a kiszabható bírság legalacsonyabb összegét meg kellene határozni. A minimális bírság összegét 500.000,-Ft. összegben lenne szükséges meghatározni.

A feljelentés elmulasztása a felszámolási eljárásban bűncselekménynél alapvető problémát jelent a szabályozásban, hogy a Btk. szóhasználat a felszámolót említi, E jogi szabályozásra vezethető vissza, hogy e bűncselekmény miatt elenyésző számban indult büntetőeljárás és jogerős ítélet meghozatalára sem került sor.

Nagy jelentősége van a Btk. 404/A§-nak, mely szerint: „Az a felszámoló, aki a felszámolási eljárás során hitelt érdemlő tudomást szerez a számvitel rendjének megsértése (403.§) vagy csődbűncselekmény (404.§) elkövetéséről, és erről a hatóságnak, mihelyt teheti, nem tesz jelentést, egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. A fizetéseképtelenségi szakértőkre ez nagy nyomást jelent, így minden fizetéseképtelenségi eljárásban ahol felmerül a gyanúja gazdasági bűncselekmények elkövetésének, úgy a fizetéseképtelenségi szakértő bejelentést tesz az illetékes nyomozó hatóság felé. Ez a gyakorlati életben több hónappal hosszabbítja meg a felszámolási eljárások lezárásának folyamatát, valamint nagyon ritkán vezet eredményre a nyomozó hatóság munkája.

A Központi Statisztikai Hivatal által a bűnözés alakulásáról közzétett statisztika a regisztrált bűncselekményeket tartalmazza. A regisztrált bűncselekmények között nem szerepel pl. a csődbűncselekmények, valamint a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények. Adatok hiányában csak a Nemzeti Adó-és Vámhivatal által közzétett adatokból tudtam következtetéseket levonni.

A jövőbeni jogalkotásra vár a probléma megoldása és a bűncselekmény törvényi tényállásában a felszámoló helyett a felszámolóbiztos kifejezést kellene használni. Álláspontom szerint szükséges lenne a törvény szövegének további pontosítása hiszen több pontban sem egyértelmű. Hitelt érdemlő tudomás szerzés kifejezés sem egyértelmű, hiszen önmagában egy tevékenységet lezáró beszámoló nem elegendő. Szükséges a beszámolóhoz főkönyvi kivonatok, kardonok, egyéb számviteli bizonylatok is. A „mihelyt teheti” sem pontos hiszen időpont megjelölése nem szerepel a törvényben. A „hatóságnak nem tesz jelentést”. A törvény nem határozza meg hogy mely hatóságnak. A „jelentés” szó megfogalmazás sem egyértelmű, hiszen bejelentés a helyes megnevezés a Cstv. szerint.

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy 2022 év második felétől kezdődően a fizetéseképtelenségi eljárások száma jelentősen megnövekedett és 2023 évben 20 699 felszámolási eljárást rendeltek el a bíróságok. Ezzel szemben a 2023 évet megelőzően a felszámolási eljárások száma az alábbi volt 2022 év: 8460, 2021 év: 4769, 2020 év: 4410, 2019 év: 5654 A megnövekedett felszámolási eljárások a felszámolószervezet munkatársaira,

felszámolóbiztosokra komoly kihívást jelentenek, a munkateher lényeges megnövekedését eredményezték.

A csődbűncselekmény jogi szabályozása hosszú történeti fejlődés után nyerte el mai formáját. Az idők folyamán a Csődtörvényben is, valamint a Büntető Törvénykönyvben is egyaránt változások történtek.

A jogszabályok a gyakorlati életben előforduló valamennyi gazdasági bűncselekményt szabályozzák. A szakdolgozatomban a gazdasági bűncselekményekkel kapcsolatos fogalmakat mutattam be, ezt követően a bűncselekmények történeti áttekintését követően az egyes csődbűncselekmények vizsgálata került a középpontba.

A szabályozás alapesetei végigkísérik az adós szándékos, társadalomra veszélyes magatartásait a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzettől egészen a fizetéseképtelenségi eljárás befejezéséig.

A hitelezők a gazdasági életben fontos szerepet töltenek be, az általuk kötött szerződések biztosítják partnereik számára az eredményes és hatékony gazdasági tevékenység megvalósítását. A gazdasági bűncselekmények tárgya a fedezetül szolgáló vagyon. A vagyon fogalmát a számviteli törvény határozza meg.

A leggyakrabban előforduló gazdasági bűncselekmény a csődbűncselekmény. A felszámoló az adós társaság volt vezető tisztségviselőjétől értesül az adós vagyonáról, valamint a közhiteles nyilvántartásokból. A fizetéseképtelenségi eljárás megelőző öt év viszonylatában megvizsgálja az adós társaság elektronikus úton közzétett beszámolóit annak érdekében, hogy felmerült-e a vagyonszüntés gyanúja. A fizetéseképtelenségi eljárásokban előforduló bűncselekmények gyanúja miatt feljelentés megtételére akkor kerülhet sor, ha a fizetéseképtelenségi szakértő rendelkezésére áll minden olyan bizonyíték, amely a bűncselekmény gyanúját alátámasztja, ezért a fizetéseképtelenségi szakértőnek a csődtörvényben előírt feladatait, kötelezettségeit maradéktalanul teljesíteni kell. Problémát jelent a fizetéseképtelenségi szakértő számára, hogy az adós társaság volt vezető tisztségviselői egyre jobban tisztában vannak a jogaikkal, és a jogszabályokkal is egyaránt, így egyre nehezebb a csődbűncselekmények feltárásának lehetősége. A fizetéseképtelenségi szakértőnek az átvett felszámolási vagyon tekintetében a jó gazda gondosságával kell eljárnia és a hitelezők érdekeit szem előtt kell tartania. Célja a fizetéseképtelenségi szakértőnek a vagyon felkutatása, ezáltal növekszik az adósi vagyon, így a hitelezői igények részbeni vagy teljes egészében kielégítést nyerhetnek.